KAZALO

Istrska Troja in sodobno uničevanje megalitske dediščine zaradi nevednosti 1
Sveti krog za posvetovanje v Troji iz Homerjeve *Ilijade* 1
Znano o srenjskih skalah posvetovanja v Vrbi 3
Pavel Kunaver o kamnitem krogu v Rakovem Škocjanu 3
Nedavna spoznanja o rakovoškocjanskem »kamnitem krogu« 4
Sklep o skalnatem ovalu v Rakovem Škocjanu 7

Istrska Troja in sodobno uničevanje megalitske dediščine zaradi nevednosti

Gospoda Vedrana Sinožića sem spoznal na predstavitvi njegove knjige *Naša TROJA*, v kateri prepričljivo utemeljuje pravilnost svojih spoznanj, da je bila prazgodovinska Troja v Motovunu v Istri, med drugim tudi z navedbami iz *Ilijade*.

(Zaradi pomembnosti njegovih spoznanj tudi za slovensko zgodovinopisje je knjižica poslovenjena; z naslovom *Resnična TROJA* je konec rožnika /junija/ 2020 izšla pri založbi Stella.)

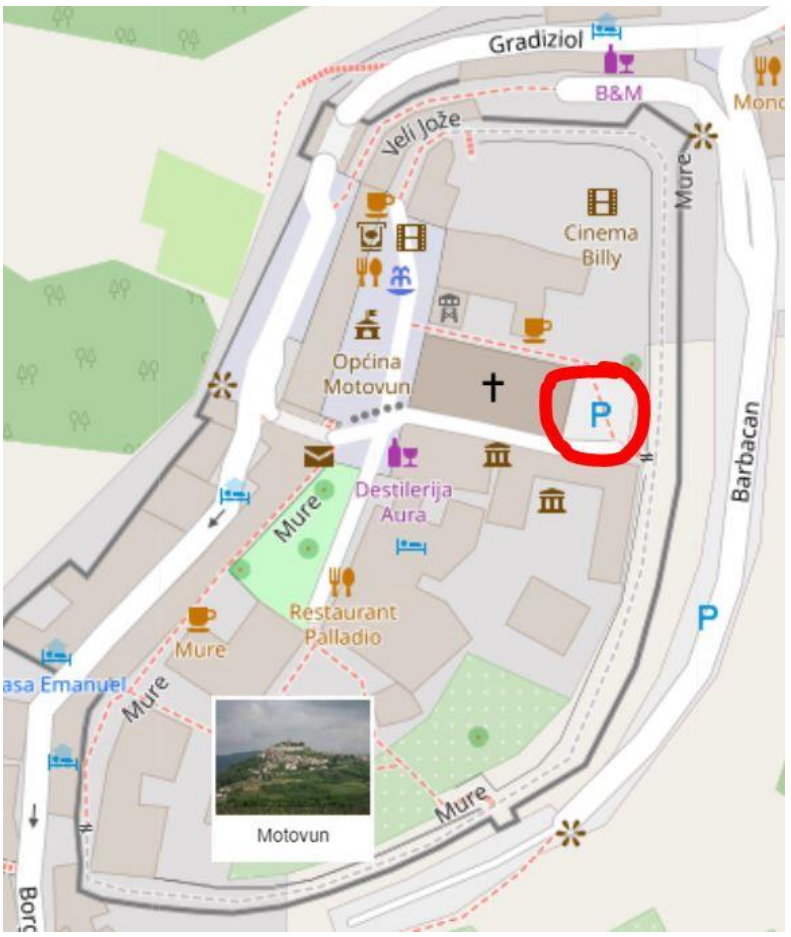

Ko smo se avtor knjižice Vedran Sinožić, tu podpisani prevajalec in založnik Robert Pokorny 27. rožnika zbrali v zgornjem mestu Motovuna (trojanskem Pergamu), smo si med drugim ogledali tudi dvorišče, kje je bil stal kamniti krog iz *Ilijade*. Imenovalo se je Hrupno dvorišče (v hrvaščini *Bučni trijam*). Nahajalo se je za sedanjo cerkvijo sv. Štefana, kjer je zdaj parkirišče (glej zemljevid).

Novodobne oblasti so, žal, odstranile skale svetega kroga, podobno kot se je zgodilo s sklanatim ovalom v Rakovi kotlini (R. Škocjanu). V obeh primerih je bila kriva nepoučenost o predzgodovinskem pomenu skal.

Sveti krog za posvetovanje v Troji iz Homerjeve *Ilijade*

Očitno zna Sinožić Homerjev ep skoraj na pamet, saj me je v začeku letošnjega maja presenetil s Homerjevim opisom megalitskega svetega kroga za posvetovanje iz *Ilijade* v hrvaščini, kot sledi:

> *Narod su mirili ondje glasnici, starješine pak su*
> *sjedile na* ***glatku svaki kamenu u svetome krugu ...***
>
> *Ilijada*,18. spev, 503. in 504. verz
> (prevedel Tomo Maretić, Nakladni zavod Matice Hrvatske,1987 Zg.)

Ker proučujem megalitske ostaline na širšem Slovenskem, me je Sinožićevo odkritje navdušilo in takoj sem poiskal opis dejanja v slovenskem prevodu:

Trg se tare sveta: v tem vrvežu divja je svaja,
dvoje možakov se prička zavoljo spravnine po ubitem.
Eden se veri in ljudstvu razlaga, da vse je poplačal,
drugi togotno taji, češ dóbil ni niti cepéra,
vmes pa tiščita v sodnika, oba, da razločil bi pravdo.
Svet priteza obema, ker vsak ima pomagače,
toda glasniki mirijo ljudi. A starci sedijo
***v svetem okrogu** porotnem, **na gládko odsekanih kamnih** …*

Ilijada,18. spev, 497.-504. verz
(poslovenil Anton Sovre, DZS, 1982 Ljubljana)

Ob predpostavki, da sta oba prevoda točna, človek osupne nad dragocenostjo Homerjevih navedb. Velja le dodati, da ni šlo za kamne, temveč skale.

In kako izgledajo, če so gladko odsekane?

Predvidevam, da so bile zgoraj ravne, da so na njih lahko sedeli srenjski starešine. To je dobro vidno iz fotk skalnatega kroga okrog lipe v Prešernovi Vrbi, ki tam stojijo še dandanes.

(fotki iz spletišča)

Preden nadaljujem, še anekdota, povezana z ohranitvijo skal okrog vrbljanske lipe. Nekaj let pred drugo svetovno vojno so namreč Vrbljani tik ob lipi postavili električni mlin (viden skrajno levo na črnobeli fotografiji), v katerega so zazidali osem srenjskih skal.

Med vojno so Nemci, tudi vajeni prastarih lip, vaško lipo v Vrbi prepoznali kot nemški simbol; ukazali so prestaviti mlin, okoli lipe pa spet postaviti kamne; poškodovane skale je bilo treba nadomestiti z novimi.

Razplet prigode dokazuje, da je vsako zlo tudi dobro za kaj. Zdaj Vrbljani ohranjajo območje okrog lipe vzorno, kar je razvidno iz lanskoletne fotke (spodaj).

Znano o srenjskih skalah posvetovanja v Vrbi

O tamkajšnjih zasedanjih srenjskih starešin na gládko odsekanih skalah je osnovno zbral dr. Franc Kidrič v *Prešernovem albumu* (zbornik, DZS, 1949 Ljubljana).

Napisal je, da gre tam za prastaro lipo (glej zgornje fotke), »*okrog katere je bilo vsaj že v poznejših fevdalnih časih razvrščenih 16 velikih kamnov. Ohranjeni kamni, ki merijo 30-50 cm v višino in 50-110 cm v širino, so služili, kolikor se pomni, posvetovanju o srenjskih in pravicah vaške skupnosti za urejanje srenjskih zadev o skupnih gozdovih, sekanju drv in grabljenju stelje v njih, o paši na skupni planini in o 'gmajni' pod Vrbo proti Savi, koder je po tradiciji svoje dni tekla reka; svoj določeni kamen za posvetovanje srenje ob lepih poletnih dneh je imelo 16 vrbljanjskih posestnikov, namreč 14 s celo in 2 s polovično srenjsko pravico (poročilo vaškega tajnika Muleja, p. d. Fajdiga).*«

Lipa v Vrbi je edina znana v Sloveniji, okrog katere so se ohranili srenjski kamni; januarja 2011 je bila uvrščena v kulturno dediščino državnega pomena. Hm, verjetno je skupaj z lipo zaščiten tudi kamniti krog okrog nje. Upam!

Pavel Kunaver o kamnitem krogu v Rakovem Škocjanu

Upoštevajoč znano o megalitskem krogu v predzgodovinski Troji in zgodovinski Vrbi, se sme sklepati, da je enakim potrebam – najmanj posvetovanju in še čem – služil tudi prazgodovinski skalnati oval, ki je še do 1960-ih stal v Rakovem Škocjanu. Takrat je bil namreč med gradnjo bližnjega hotela uničen, vendar se je védenje o kamnitem krogu ohranilo zaradi fotografije Pavla Kunaverja iz 1950-ih (točna letnica nastanka fotke ni znana; glej spodaj).

Če bi domačini, ki so sodelovali pri gradnji hotela, vedeli, da je tudi tamkajšnji skalnati oval dragocena kulturna dediščina, jih verjetno ne bi dovolili razkosati in porabiti za gradnjo hotela. O dejanski usodi skal mi je povedal rakovški domačin Miroslav Marjan Winkler, njemu pa je to mimogrede razkril njegov sorodnik Lojze Kraševec, ko mu je bil pomagal zidati hišo. Kraševec je bil namreč kot zidar sodeloval pri gradnji hotela od prvega dne (!).

Sicer je že prof. Kunaver pod svojo arhivsko fotko zabeležil, čemu so bile skale služile, vendar ni bil prepričan o tem.

Da je v resnici šlo za skalnati oval, sestavljen iz sedmero obodnih skal in dveh v sredini, je prof. Kunaver zapisal v reviji *Proteus* (št. 9-10, XXXIII, 1971), *v* sestavku z naslovom *Devet čudnih skal v Rakovem Škocjanu*. Da so bile zgoraj ravne, primerne za sedenje, izhaja iz sledečega: »*Dve skali – sedeža v sredini sta bila verjetno namenjena za dva velmoža, sedem drugih okoli sredine za sedem svetovalcev? Liho število skal – devet – daje misliti, da so se na teh skalah posvetovali in odločali o resnih rečeh, v sila resni okolici pragozdov in podzemeljskih pojavov.*«

O usodi skal pa je zapisal: »*Upal sem, da se bo kdo izmed merodajnih lotil raziskovanja, ki bi seglo v skrivnost sive davnine. Zgodilo se je drugače. Tudi v Rakov Škocjan je segla dobičkaželjnost. Za novo neokusno gostišče, ki bi se lahko postavilo ob meji naravnega parka, ne pa v sredini, je bilo treba širše ceste. Tako sem nekega dne z grozo našel vseh devet skal zdrobljenih in posutih po cesti … Neizrečen stud in žalost sta me prevzela. Ostala je le fotografija devetih skal in osmih dijakov na njih.*«

V sestavku je Kunaver razkril, kaj mu je bil o usodi skal natvezil vodja gradbišča; skale so se zdrobile, tako dobljeni pesek pa posul po novo nastalem cestišču razširjene ceste mimo hotela. Sestavek je Kunaver zaključil z vprašanjem: »*Kdo bi vedel povedati kaj več o takih 'skalah posvetovanja'?*«

Nedavna spoznanja o rakovoškocjanskem »kamnitem krogu«

Da je skalnati oval stal točno čez cesto sedanjega Hotela Rakov Škocjan, poleg arhivske fotografije potrjuje tudi tam zaznavano nadpovprečno in dobrodejno naravno sevanje (t.i. *geomantično* polje).

To sva ob iskanju točne lokacije uničenega skalnatega ovala jeseni 2014 ugotovila že Ladislava Klančar (dolgoletna najemnica Hotela RŠ) in podpisani, pozneje pa tudi priznani radiestezist Franc Šturm, cerkniška bioterapevtka Magdalena Mekina in drugi ljudje z nadpovprečnimi sposobnostmi zaznave. Ožje območje sklanatega ovala je dobrodejno, celo zdravilno, v prapreteklosti pa je bilo tudi krajinsko svetišče.

Podpisani objavljam nova spoznanja o megalitskih ostalinah v spletnici Megalitska Slovenija, kjer sem za skalnati oval v Rakovi kotlini 2019 objavil, da je služil tudi kot naravna energijska pomoč za uresničevanje priprošenj za dež v izpričano sušni pradavnini. Zato se upravičeno lahko trdi, da je skalnati oval res štel kot sveti krog, torej enako kakor Homer v *Ilijadi* navaja za kamniti krog v Troji (zdajšnjem Motovunu v Istri).

Da je sveti krog v Rakovi kotlini v pradavnini s pridom služil ljudem, je jeseni 2019 med svojim obiskom Cerkniškega potrdil tudi znani bosanski raziskovalec prazgodovinskih megalitskih ostalin dr. Semir Osmanagić.

vse foto Mitja Fajdiga

Najprej je dr. Osmanagić zaporedoma stopil na vseh dvanajst znanih točk geomantičnega polja, preveril, ali res sevajo nadpovprečno ter poizkušal zaznati njihovo kakovost. Potem je z različnimi instrumenti izmeril kakovost sevanja geomantičnega polja in sestavil zapisnik o meritvah.

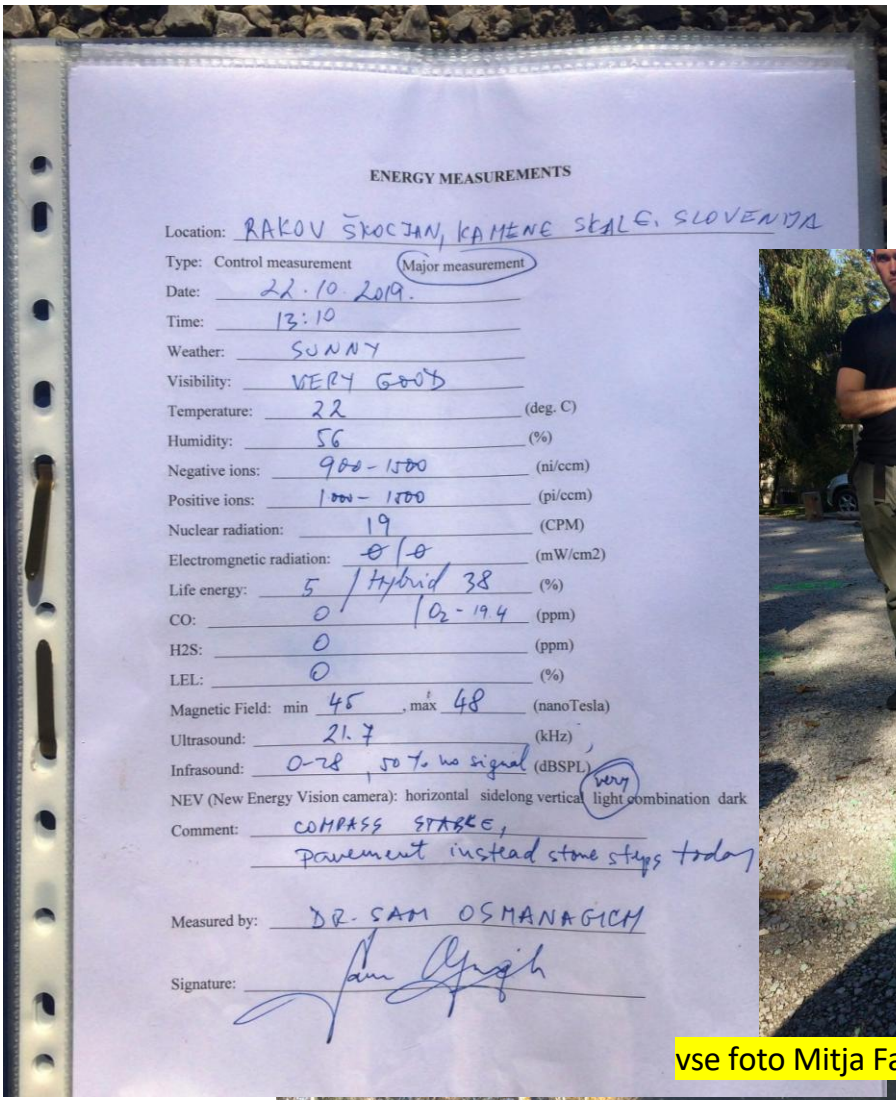

ENERGY MEASUREMENTS

Location: RAKOV ŠKOCJAN, KAMENE SKALE, SLOVENIJA
Type: Control measurement (Major measurement)
Date: 22.10.2019.
Time: 13:10
Weather: SUNNY
Visibility: VERY GOOD
Temperature: 22 (deg. C)
Humidity: 56 (%)
Negative ions: 900-1500 (ni/ccm)
Positive ions: 1000-1500 (pi/ccm)
Nuclear radiation: 19 (CPM)
Electromgnetic radiation: 0 | 0 (mW/cm2)
Life energy: 5 | Hybrid 38 (%)
CO: 0 | O2 - 19.4 (ppm)
H2S: 0 (ppm)
LEL: 0 (%)
Magnetic Field: min 45, max 48 (nanoTesla)
Ultrasound: 21.7 (kHz)
Infrasound: 0-28, 50% no signal (dBSPL)
NEV (New Energy Vision camera): horizontal sidelong vertical light combination dark (VERY)
Comment: COMPASS STABLE, Pavement instead stone steps today
Measured by: DR. SAM OSMANAGICH
Signature:

vse foto Mitja Fajdiga

Na koncu je dal o geo-mantičnem polju, ki ga je bil označeval skalnati oval, video-posne-to izjavo (se opravičujem, ker izjava ni poslovenje-na).

Nato je dr. Osma-nagić v geo-mantično pol-je skalnatega ovala povabil nas, ki smo z zanimanjem spremljali njegove raziskovalne postopke, in nas spraševal o ovalu ter življenju v R. kotlini.

S podpisanim ni imel veliko uspeha, medtem ko so ženske med stanjem na zeleno označenih točkah geomantičnega polja (glej zgoraj) zlahka obujale spomine iz takratnega življenja. Že takrat so bile prihajale do besede ...

Izkazalo se je namreč, da je bil prvi starosta takratne prazgodovinske skupnosti moški, po njegovi smrti pa je vlogo srenjskega vodje (predvidoma pred več tisočletji) prevzela ženska. Takratni matriarhat v Rakovi kotlini je očitno bil ljudomil in ploden – uspešno je urejal vprašanja skupnosti. Reševala so se prav na območju skalnatega ovala.

Sklep o skalnatem ovalu v Rakovem Škocjanu

Megalitske postavitve, med nje spadajo tudi kamniti krogi, so dragocene snovne ostaline naših prednamcev, ki si zaslužijo več pozornosti in predvsem zaščito pred uničevanjem.

Za skalnati oval v R. Škocjanu je tudi dokazano, da je stal na geomantično zelo močni lokaciji, ki še zdaj seva dobrodejno. Kot kulturna dediščina naših praprednamcev si lokacija zasluži najmanj trajno obeležitev. Dolgoročno pa bi veljalo skalnati oval obnoviti v naravni velikosti in na istem mestu, kjer je stal do začetka gradnje Hotela Rakov Škocjan.

To bi bilo tudi v skladu z *Odločbo o zavarovanju okolice Rakove kotline pri Rakeku na Notranjskem*, ki je bila že 1949 sprejeta v *Ur. listu LRS* (glej spodaj) in je pred uničenjem ščitila skalnati oval; z uničenjem skalnatega ovala je namreč bila odločba kršena, z njegovo obnovo pa bi se vzpostavilo stanje ob njeni uveljavitvi.

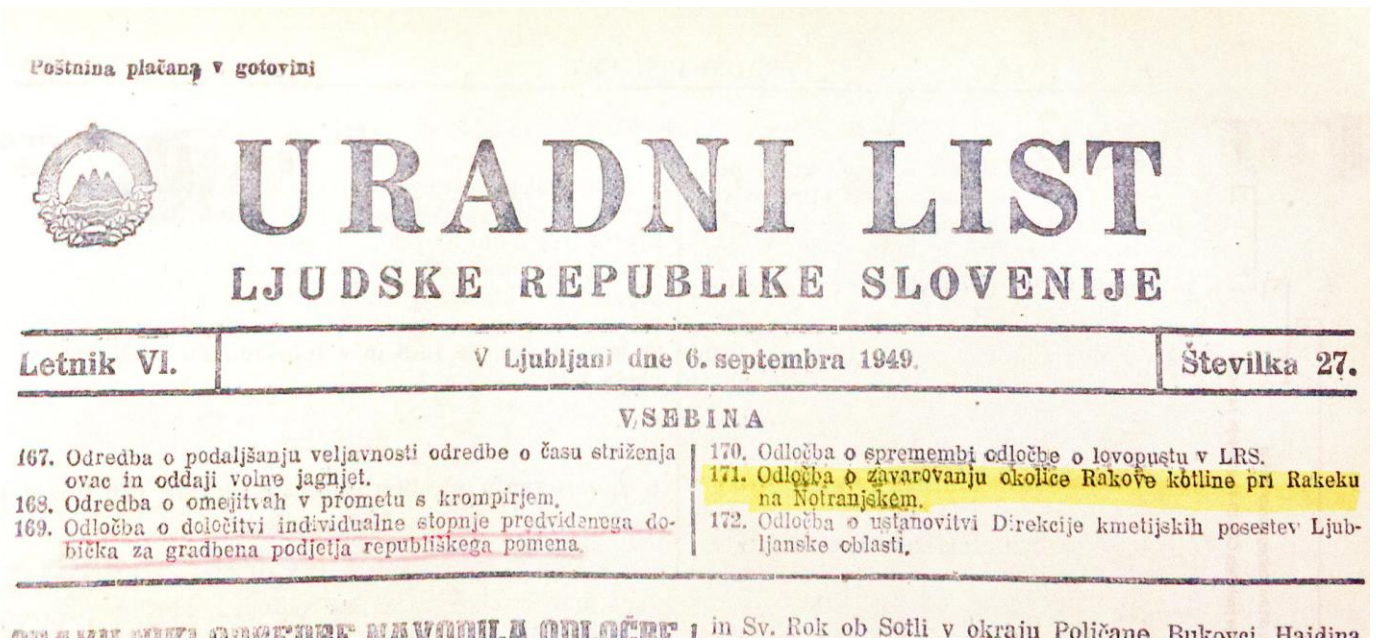

Poštnina plačana v gotovini

URADNI LIST

LJUDSKE REPUBLIKE SLOVENIJE

Letnik VI. | V Ljubljani dne 6. septembra 1949. | Številka 27.

VSEBINA

167. Odredba o podaljšanju veljavnosti odredbe o času striženja ovac in oddaji volne jagnjet.
168. Odredba o omejitvah v prometu s krompirjem.
169. Odločba o določitvi individualne stopnje predvidenega dobička za gradbena podjetja republiškega pomena.
170. Odločba o spremembi odločbe o lovopustu v LRS.
171. Odločba o zavarovanju okolice Rakove kotline pri Rakeku na Notranjskem.
172. Odločba o ustanovitvi Direkcije kmetijskih posestev Ljubljanske oblasti.

in Sv. Rok ob Sotli v okraju Poličane Bukovci Haidina

Torej bi bilo edino prav obnoviti skalnati oval. Za slednje si prizadevata Turistično društvo Rakek in lastnik Hotela Rakov Škocjan, medtem ko Notranjski regijski park ter Občina Cerknica podpirata to prizadevanje.

Rakek, 29. rožnik (junij) 2020

Mitja Fajdiga

neodvisni raziskovalec korenin slovenstva, podpredsednik Turističnega društva Rakek in urednik spletnice Megalitska Slovenija

* * *